

Caracterizarea lui Ghiță Pristanda

Un rol important în desfășurarea acțiunii din comedia „O scrisoare pierdută” îl are Ghița Pristanda, politaiul orașului. Deși Nae Catavencu afirmă că „un politai nu e(...) decât un instrument”, Ghița este un personaj interesant și complex care reprezintă un anumit tip de funcționar.

Portretul se realizează prin caracterizarea directă făcută de autor sau alte personaje. În discuția dintre el și Tipatescu despre leafa prea mică, prefectul afirmă: „tu nu ești baiat prost; o mai carpești, de aici, de colo; dacă nu curge, pica...”. Amintind afacerea celor patru zecisipatru de steaguri spune: „Lasa, Ghița, cu steagurile de alaltaieri ti-a ieșit bine; ai tras frumusele condeiului”. El evidențiază abilitatea politaiului de a-și acoperi micile furtisaguri. Necinstea lui nu-l deranjează pe prefect, deoarece Ghița este pentru el „om de credință” și-l servește „cu tragere de inimă”. Traiul modest și grijile unei familii cu nouă copii îl obligă pe acesta să devină corupt, servile și lipsit total de demnitate, trasături relevate și prin caracterizarea indirectă (vorbele, gesturile, faptele sale).

Deși se arată servil și umil în fața prefectului, servilismul lui este o mască ce dispare când e singur.

În timp ce Tipatescu citește tare ziarul, Ghița aprobă servil tot ceea ce spune șeful său: „Curat caraghioz!... Curat misel!... Curat murdar! Curat condei! Curat să le lasăm! Curat să-l lucrăm!” - apare comicul de limbaj. Ramas singur, masca slugarniciei cade și iese la iveală caracterul duplicitar și invidios: „De pilda, conu Fânica... trai neneaco, cu banii lui Trahanache”. Ipocrizia și caracterul duplicitar reiese din principiul după care se conduce: „Tot vorba bieteii neveste, zice; <<Gita, Ghița, pupa-l în bot și-i papa tot, că satul nu crede la al flamand...>>”. Astfel izbuteste să obțină avantaje personale din orice ocazie și se înveste, fiind un profitor. Spionându-l pe Catavencu, își zice: „ia să mai ciupim noi ceva de la onorabilul, că nu strică...”.

Prin intermediul caracterizării indirecte se evidențiază incultura sa prin utilizarea formelor incorecte ale unor neologisme (famelie, bampir, catindrala) și prin ticul verbal (curat). Ghița reprezintă tipul funcționarului necinstit, slugarnic, duplicitar, ipocrit, profitor, fără demnitate. Cu toate acestea, autorul îl privește cu o undă de simpatie și compasiune deoarece „bietul politai n-are și el de mâncare, de băutura, de culcare, de sculare, că tot creștinul...” Îl compatimesc sincer: „Grea misie, misia de politai”.